

Мелешенко А.А.

кандидат педагогічних наук, старший викладач

Аннамухаммедов А.О.

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Житомирський державний університет імені Івана Франка

МОДЕРНІЗАЦІЯ ДИСЦИПЛІН «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ», «ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ФІЗИКО- МАТЕМАТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У століття інформаційних технологій особливу увагу необхідно приділяти оновленню інформації, актуалізації та модернізації її згідно з вимогами сучасного виробництва, законодавства, під час вивчення дисциплін з безпеки у вищих навчальних закладах України. Дисциплінами з безпеки для освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» ми називаємо такі: «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці» та ін. Вивченням питання викладання означених дисциплін займалися різні науковці: В. Березуцький, М. Гончаренко, В. Давидова, Б. Дзюндзюк, С. Дикань, С. Зайцев, О. Єремка, О. Кабацька тощо. Питання охорони праці класичних та гуманітарних вищих навчальних закладів у своїх роботах розглядали: О. Дашковська, Л. Мимрик, А. Русаловський, С. Тимошук, О. Третяк та ін. [2; 3; 6].

Проте, використання інформаційних технологій під час навчального процесу у вищих навчальних закладах України для модернізації змісту дисциплін з безпеки не знайшло відображення у дослідженнях учених. Метою статті є висвітлення широкого спектру можливостей інформаційних технологій у вдосконаленні, модернізації змісту та навчального процесу дисциплін з безпеки. Слід зазначити, що одним із основних принципів добору навчального матеріалу під час вивчення питань з безпеки був принцип відповідності вимогам і потребам сучасного суспільного розвитку. З означеного принципу випливає необхідність включати в зміст освіти не тільки знання та формування вмінь, але і фрагменти, які забезпечують відображення досвіду творчої діяльності людства і досвіду особистісного відношення до системи загальнолюдських цінностей; сучасного рівня розвитку соціуму, наукового знання, культурного життя і забезпечує особистісне зростання. В умовах інформаційно-науково-технічного прогресу наука перетворюється на безпосередню продуктивну силу. Вивчення проблем безпеки (у повсякденні, трудовій діяльності, надзвичайних ситуаціях тощо) в умовах вищої освіти має здійснюватися в тісному зв'язку з розкриттям найважливіших шляхів їх застосування в промисловості, сільському господарстві, в суспільному житті

тощо. Реалізація цього принципу добору змісту освіти має велике світоглядне значення, оскільки сприяє засвоєнню ідеї про зв'язок науки з практикою. Для розрахунку ризику виникнення небезпек різного походження використовуються дані статистики. Означені дані постійно оновлюються відповідно до даних Державної служби статистики України [4].

Студенти університету фізико-математичного факультету, як майбутні робітники різноманітних установ, потенційні керівники, мають знати, що Державна служба України з питань праці (Держпраці) – центральний орган виконавчої влади України, утворений для реалізації державної політики у сфері гігієни праці та дозиметричного контролю робочих місць і доз опромінення працівників. Основними завданнями Держпраці є: реалізація державної політики у сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами, здійснення державного гірничого нагляду, а також сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик навчання і виховання студентів вищих навчальних закладів [5]. Навчальні посібники та підручники з охорони праці зазвичай не встигають за змінами, які відбуваються в законодавстві України з охорони праці. Зміни у нормативно-правових актах, вимогах до робочих місць, бюджеті, у податковому та інших кодексах України потребують від викладачів вищого навчального закладу освіченості щодо означених питань, усвідомлення того, що сьогодні підручник – є необхідним, але не остаточним джерелом інформації та ланкою навчального процесу. Увагу студентів акцентуємо на тому, що їх уміння та навички користування мережею Інтернет, інформаційними технологіями взагалі є обов'язковою компетенцією майбутнього фахівця будь-якої галузі, у тому числі й з основ охорони праці.

Під час вивчення питань з охорони праці ми також звертаємо увагу студентів на соціально-економічні заходи та засоби збереження здоров'я та працездатності робітників. До них належать заробітна платня, пільги та компенсації за умови праці, пільгове та звичайне пенсійне забезпечення тощо. Кожен громадянин є головним і безпосереднім виробником, у тій або іншій сфері, і одночасно споживачем фінансово-економічних послуг. Фінансова безпека людини може бути забезпечена лише через грамотний підхід до своїх фінансових потреб і можливостей, планування власного бюджету, сталого розвитку свого домогосподарства, підвищення освіченості в питаннях професійної кваліфікації і можливостей працевлаштування в нових економічних та інформаційних умовах розвитку держави. Для спеціальностей фізико-математичного профілю нами обов'язково проводяться практичні заняття щодо розрахунку заробітної платні. Під час коротких опитувань, навіть у спеціальностей даного профілю, ми з'ясовуємо, що іноді студенти взагалі не

знають про податки, які знімаються із заробітних плат, їх розмір, поняття «тарифний розряд», «тарифна сітка», «єдиний соціальний внесок», нарахування за високі показники, стаж роботи, кваліфікаційні досягнення тощо.

У сучасній Україні у зв'язку зі зниженням народжуваності, збільшенням кількості людей похилого віку, від'їздом працездатного населення за кордон, зростанням неофіційного працевлаштування, тривалими економічними проблемами дефіцит Пенсійного фонду щороку зростає. Пенсії у майбутньому отримують лише ті, хто працював офіційно. Тому подбати про своє матеріальне забезпечення після закінчення працездатного віку краще з самого початку трудової діяльності, після закінчення вишу. Отже, студент має знати ці основи та володіти інформацією для убезпечення власної фінансової обізнаності, збереження коштів, захисту власних прав. Для того, щоб почати власне фінансове планування можна скласти таблицю за допомогою комп'ютерної програми домашньої бухгалтерії в онлайн-сервісах або скласти таблицю в Excel, в якій враховувати всі види прибутку та витрати за поточний місяць, квартал, рік тощо. Це дозволить проаналізувати не тільки свій фінансовий стан, а й спланувати мінімізацію тих чи інших витрат, а також передбачити можливість додаткових доходів. Як провести пошук та оновлення усіх фінансових показників як то мінімальна заробітна плата, податок на прибуток фізичних осіб, офіційна/неофіційна оплата праці та наслідки такого працевлаштування – це інформація, яку можна знайти в мережі Інтернет. Завдання викладача – навчити користуватися цими даними для власної безпеки. Саме Інтернет-ресурси наразі є однією з основних можливостей для модернізації курсів «Безпека життєдіяльності» та «Основи охорони праці», обміну досвідом між різноманітними навчальними закладами. Кожен університет України та світу має свій офіційний сайт, а кафедри – особисту сторінку. Студенти самостійно за допомогою означених програм готували презентації, навчальні відеоролики з тематики дисциплін, що вивчаються. Такий підхід сприяє кращому розумінню навчального матеріалу, дає можливість власноруч підібрати необхідний матеріал, формує інтерес до питань безпеки взагалі.

Отже, співпраця між студентом-студентом, студентом-викладачем як навички XXI століття у майбутньому буде у нагоді у майбутній професійній діяльності. Задля забезпечення плідної та високоактивної співпраці між викладачем-студентом, своєчасного оновлення вимог до студентів, економії часу, нами використовувались такі он-лайн можливості як соціальні мережі, електронна пошта викладача/студента. Соціальні мережі не втрачають популярності серед молоді. Кожна група, факультет намагаються створити свою особисту сторінку, обмінюватися досвідом та інформацією. На нашу

думку, саме означені ресурси, за певних умов, можливо використовувати з навчальною метою, зберігаючи зацікавленість молоді. Слід підкреслити, що студенти із великим задоволенням користуються можливістю спілкування із викладачем через такі ресурси. Перевагами такого спілкування є можливість поставити будь-яке запитання викладачу, яке при особистій зустрічі студент не зміг би задати; надіслати модульні, контрольні, практичні завдання не витрачаючи часу, а ні викладача, а ні студента на особисту зустріч (особливо у студентів заочного навчання); чіткий контроль за своєчасністю отриманих викладачем робіт студента та ін. Задача викладача – спрямувати інтерес та увагу студентської молоді на пошук, розуміння та удосконалення власних знань з безпеки для забезпечення особистої безпеки, безпеки оточуючих та країни в цілому.

Список використаних джерел та літератури:

1. Patrick Chellew Hostile Environment Awareness Training (HEAT) (Тренінг з перебування у ворожому середовищі) // Медсанбат: Посібник для журналіста в зоні АТО. – 2015. – 11с. – Режим доступу: <http://www.medsanbat.info/medsanbat-posibnikdlya-zhurnalista-v-zoni-ato/>
2. Безпека життя і діяльності людини – освіта, наука, практика: матеріали XII Міжнародної науково-методичної конференції 15-17 травня 2013 р. – Одеса, 2013. – 324 с.
3. Безпека людини у сучасних умовах: матеріали 5-7 міжнародних науково-методичних конференцій (2014, 2015 рр.). Національний технічний університет «Харківський політехнічний університет». – Харків, 2014, 2015. 4. Державна служби статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Дії населення в умовах надзвичайних ситуацій військового характеру// Державна служба з надзвичайних ситуацій України. Режим доступу: http://www.mns.gov.ua/content/ns_voennogo_haraktery.html
6. Збірник наукових праць XIII міжнар. наук.-практ. конф. «Безпека життя і діяльності людини – освіта, наука, практика». – К.: Талком, 2014. – С. 380.